

Ханс Дитрих Лукас, амбасадор Немачке у Северноатлантском савезу (НАТО), сматра да НАТО није постао "непотребан" већ да је његова улога иста као и увек, али да се пред њим налази незапамћено много препрека.

Искусни политичар је за "Берлин журнал полиси" у чланку названом "Доба неизвесности" описао тренутно стање са којим се суочава НАТО, а ми вам преносимо делове тог ауторског текста.

Неизвесност

"Ретко је у историји НАТО био суочен с оваквим неизвесностима као на почетку 2017: Русија која је нарушила фундаменталне принципе европског система безбедности, јужно суседство у хаосу и нове комплексне претње као што су хибридно и сајбер-ратовање. Неизвесности такође карактеришу ситуацију унутар самог Савеза: постоји стална претња терористичких напада, а прилив избеглица с југа би могао поново да ојача. Турска се, као кључни савезник, налази пред спољним и унутрашњим изазовима. Нова америчка администрација ће морати да дефинише своје стајалиште према НАТО-у. Више од 70 година НАТО је био камен темељац европске сигурности. У доба кад многи ламентирају над пропашћу Запада и чини се да етаблиране институције демократско либералног система слабе, више је него икад важно да НАТО демонстрира јединство, одлучност и способност да делује - као кључна потпора политичког Запада", каже он.

На самиту у Варшави НАТО је одлучио да направи корак према јачању средстава одвраћања и одбране. Док чува свој одбрамбени карактер и спремност на дијалог с Русијом, ојачана Предња присутност - распоређивања четири мултинационалне борбене

скупине величине батаљона на бази ротације у Пољској и балтичким државама - и посебно усклађена Предња присутност у југоисточној Европи биће кључне реализације у 2017.

"Ова нова војна присутност је на линији с одбрамбеном природом НАТО-а и није у супротности с Темељним НАТО-Русија актом", истиче Лукас.

Он сматра да је то веродостојно средство одвраћања и показује да ће у случају кризе бити ангажован "Савез као целина".

"Немачка игра кључну улогу у спровођењу и преузеће улогу нације око које ће се формирати борбена група која ће бити стационарана у Литванији", каже Лукас.

НАТО је 2014. одлучио да суспендује практичну политичку и војну сарадњу с Русијом и инсистира на имплементацији Споразума из Минска, али дијалог остаје важан како би се избегли опасни неспоразуми.

"То је у интересу Савеза. Веће НАТО-Русија, које је кључни форум за остварење тог неопходног дијалога, састало се три пута 2016. Ургентних тема не недостаје, ту је конфликт у и око Украјине. НАТО и Русија деле заједнички интерес у избегавању ненамерних војних инцидената који би могли да доведу до озбиљне ескалације. Стога су смањење ризика и транспарентност такође важне теме Већа НАТО-Русија. НАТО и Русија би требало да наставе са узајамним информисањем о војним позицијама, перцепцијама претње и вежбама. Русија до сада није била склона да прихвати предлоге НАТО-а у том смеру", каже Лукас.

Он указује на бројне изазове који се налазе испред НАТО-а.

Сукоби на истоку Украјине су један од већих проблема за НАТО

"Савез је сада суочен с историјски новим, двоструким стратешким изазовом: уз изазове на Истоку сада се суочава с луком криза који се протеже од Либије до Авганистана. На самиту у Варшави НАТО је утврдио да је спреман да помогне у остваривању веће стабилност у свом јужном суседству. То ће учинити првенствено у контексту настојања усмерених на изградњу стабилности стварањем одбрамбене способности, саветовање и увежбавање партнерских локалних снага. Штавише, 2017. ће бити сведок даљњих расправа у Савезу кад је реч о изградњи стабилности на Југу и борби против тероризма. Потребно је више јасноће кад је реч о питању која средства може НАТО ефикасно да користи у тој опасној регији у којој постоје врло сложене претње које траже не само војне одговоре. Како сложене претње изискују заједничке одговоре, НАТО мора блиско сарађивати с осталима. Супстанцијални напредак у сарадњи НАТО-ЕУ је нужан јер обе организације морају да спроведу низ предлога за јачу кооперацију које су утврдили министри спољних послова НАТО и ЕУ, као и Европско веће, у децембру 2016. Ти предлози дефинишу обухватни попис за координираније деловање укључујући кибернетичку сигурност, хибридне претње, изградњу одбрамбених способности, рано упозоравање и усклађене вежбе. Ако ЕУ и НАТО успеју да поставе своје партнерство на нов ниво биће у знатно бољем положају за пружање сигурности својим нацијама", објашњава Лукас.

Ојачана сарадња је такође потребна како би се потврдило да не постоји нездрава конкуренција међу њима, каже немачки политичар.

"ЕУ је јасно утврдила да текућа настојања за јачањем способности на пољу одбране и управљања кризама нису усмерена према замени НАТО-а или стварању Европске војске. Америчка војна присутност и безусловно нуклеарно јемство остаће незамењиви за европску сигурност у догледној будућности. Али, ЕУ мора да буде спреман да се ухвати у коштац са безбедносним изазовима који нису довољно покривени од стране НАТО-а или САД-а, посебно у Северној Африци. С тим у вези јачи ЕУ може помоћи у стварању јачег НАТО-а. Јачање европских обрамбених способности потиче балансирању трансатлантску поделу терета и у интересу је САД-а и ЕУ", каже Лукас.

Он је указао и на захтев Доналда Трампа да европске чланице НАТО морају са имају већи удео у подели терета и да одвајају више новца за одбрану.

"Захтев није нов, али уз драматичну промену безбедносног окружења постаје још хитнији. На самиту у Велсу савезници су одлучили да преокрену тренд пада у одбрамбеној потрошњи и поставили за циљ улагање 2% својих БДП-а у одбрану до 2024. као и повећање годишњег улагање на 20% или више кад је реч о укупним одбрамбеним

расходима. Такође, договорено је повећање укупног учешћа у НАТО-у. То је било потврђено на суммиту у Варшави до којег су већ 24 савезника преокренула силазни тренд и почела да повећавају своје одбрамбене прорачуне. То је случај и с Немачком која ће у 2017. повећати свој одбрамбени прорачун за 7,9% (на 37 милијарди евра) у поређењу с 2016. Европљани морају учинити више - посебно кад је реч о ефикаснијем коришћењу ресурса. Тренутна фрагментација европске одбрамбене индустрије не чини се одрживом. Стога је Немачка окупила 16 европских земаља у Оквирном националном концепту како би заједно развијали способности. Коначно, то би могло водити до тога да европске способности користи било НАТО било - ако је потребно - ЕУ", каже он.

Према његовим речима, у овом "добу неизвесности само се једна ствар чини извесном: Неће бити недостатка огромних изазова у годинама које долазе".

Ти изазови ће утицати на обе стране Атлантика. Као и у прошлости то ће тражити политичку вољу нација и њихових вођа да користе НАТО као примарни институционални оквир за заштиту заједничких трансатлантских безбедносних интереса у сложеном, непостојаном и опасном свету. Ако то они успеју да учине и да демонстрирају јединство - извор снаге сваког савеза - НАТО ће остати изузетно релевантан за САД и Европу као заглавни камен стабилност и поузданости", закључује Лукас.

(Берлин полиси журнал)